

Abstrakt

Roztroušená skleróza (RS) je chronické neurologické onemocnění, které bez léčby vede u většiny pacientů v průběhu let až dekád k závažné invaliditě. Nemoc zatím neumíme vyléčit, máme ale stále více důkazů, že včasné zahájení protizánětlivé terapie a ovlivnění přidružených komorbidit má na její průběh zásadní vliv. K vyhodnocení faktorů ovlivňujících průběh RS a monitoraci terapeutických prostředků v reálné klinické praxi mají nezastupitelný přínos patientské registry.

Cílem této práce bylo v první řadě vyhodnotit na základě dat Českého celostátního registru pacientů s RS (ReMuS) trendy ve vedení terapie mezi lety 2013 a 2021. Následně práce reaguje prostřednictvím dat registru na nástup pandemie covidu-19 a věnuje se této problematice v kontextu RS. Podíl pacientů v ReMuS léčených vysoce účinnou chorobu modifikující terapií (HE-DMT) se zvýšil v letech 2013 až 2021 z 16,2 % na 37,1 % a podíl terapeuticky-naivních pacientů zahajujících HE-DMT z 2,1 % na 18,5 %. Co se infekce covid-19 týče, na základě dat 958 pacientů s RS a anamnézou covidu-19 jsme určili, že vyšší body mass index, vyšší věk, recentní léčba vysokými dávkami glukokortikoidů a anti-CD20 terapie jsou nezávislými proměnnými asociovanými s pneumonií. Dále jsme analyzovali 1661 očkovaných pacientů s RS bez anamnézy covidu-19 a 495 neočkovaných pacientů s RS a anamnézou covidu-19. Pozorovali jsme mírné zvýšení podílu pacientů s alespoň jedním relapsem (-180 až -90 dnů: 3,9 %; -90 až 0 dnů: 3,8 % oproti 0 až +90 dnů: 5,3 %) po očkování i po infekci covid-19. Pacienti, kteří prodělali relaps po očkování či infekci, byli v průměru statisticky signifikantně mladší. Nakonec jsme analyzovali magneticko-rezonanční data 181 klinicky stabilních pacientů a prokázali úbytek objemu mozkových struktur po covidu-19 ve srovnání s předcházejícím a následujícím obdobím, a to zejména u pacientů starších.

Klíčová slova: roztroušená skleróza, chorobu modifikující terapie, reálná klinická praxe, registry, epidemiologie, covid-19, vakcinace, magnetická rezonance